

Keramické sovy na našich střeších

V posledních měsících a letech se na našich střeších objevují keramické doplňky v podobě kalouse či sovy, které výrobci střešních krytin nabízejí.

Tento počín má zcela jistě charakter dekorativní, možná osvětový, ale v případě atrapy sovy není vhodný. Pokusím se vysvětlit proč.

Keramický kalous je vyroben v nadživotní velikosti, velikostí i vzezřením připomíná spíše výra. Jelikož v přírodě je živý výr přirozeným predátorem sov i dravců, sovy i dravci na výra při setkání s ním útočí (i na jeho atrapu) – útoky mají různou intenzitu a dobu trvání, sovy na výra útočí v noci, dravci během dne. Výr jako predátor využívá při lovu momentu překvapení a proto je schopen ostatní sovy a dravce ulovit, což není v rozporu se skutečností, že ve volném terénu naopak sovy a dravci na výra útočí za účelem jeho odehnání z jejich potravního či hnízdního teritoria. Proto byl v minulosti výr využíván např. na tzv. výrovkách, kde byl vystaven živý nebo vycpaný výr, dravci přilétali blíže a byl tak snazší jejich odstřel (výrovky za účelem odstřelu dravců jsou nyní zakázány).

Zde se dostávám k jádru problému. V případě, že lovící nebo přeletující sova či dravec v přírodě výra zahlédne, začne varovně křičet a na výra útočit. Křikem přiláká ostatní druhy sov nebo dravců z okolí (záleží na okolnostech a denní době) a na výra tak může útočit více jedinců (např. i deset sov současně). Jelikož keramický kalous na střeše domu připomíná výra, sovy i na tuto atrapu v nočních hodinách útočí.

Na střeše sousedního domu, v místě kde bydlím, se jeden keramický „kalous“ nachází a měl jsem tak možnost sledovat reakci sov. Sovy na keramického „kalouse“ útočily v počtu do 10 jedinců během několika nocí, každou noc po dobu několika hodin, nejintenzivnější útoky byly po setmění, během půlnoci a před rozedněním, což koreluje s vrcholy noční aktivity sov. Z útočících sov jsem zaznamenal dva druhy – kalouse ušatého (*Asio otus*) a kalouse pustovku (*Asio flammeus*), na výra však běžně útočí i sova pálená (*Tyto alba*).

Jak mohou útoky sov na keramického „kalouse – výra“ na střeše domu útočící sovy ohrozit? Pokud se keramický výr nachází v blízkosti loviště sov, v zimním období na výra může útočit z pravidla více jedinců. Jelikož útoky sov mají dlouhodobější charakter, a to zejména v době jejich lovecké aktivity, přestávají sovy lovit a vydávají velké množství energie za účelem odehnání „výra“, a to po dobu i několika hodin! To vše se odehrává v pro ně nepříznivém ročním období, kdy strádání z důvodu nedostatku potravy a nepříznivé klimatické vlivy mohou

vážně existenci sov ohrozit, kdy každý zbytečný výdej energie snižuje jejich šanci na přežití. O tom, že v nepříznivých podmínkách zimy dochází i k hromadnému úhynu sov v důsledku nedostatku potravy a strádání, se zmiňuje řada odborných prací. Sekundární negativní vliv může být i ten, že intenzivní křik útočících sov může rušivě působit na majitele domu.

Přestože sovy si mohou na keramického „výra“ časem zvyknout a přestože tento fenomén lze zaznamenat především v zimě, domnívám se, že keramické doplňky v podobě kalouse či sovy připodobňující výra by neměly být na střechách domů vystavovány, a na trhu ani nabízeny. Vhodnou alternativou může být jiný druh zvířete, a pokud sova, tak potom malá sovička znázorňující třeba kulíška nejmenšího (*Glaucidium passerinum*). Pokud by se jednalo např. o atrapu sýčka obecného (*Athene noctua*), těžko říci, jak by na ni mohli reagovat dnes již vzácně vyskytující se sýčci v přírodě, zda by ji např. nepovažovali za svého potenciálního partnera, který by je po nějaký čas vázal.

Autor textu a fotografií:
Karel Poprach

